

UDK (УДК) 343.97

Кіріленко Федір Олександрович,

кандидат юридичних наук,
заступник начальника управління медіакомунікацій Міністра
Департаменту організаційно-апаратної роботи
Міністерства внутрішніх справ України
e-mail: Kirilenko.fedir@mvs.gov.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0060-0003-3646-5371>

КРАДІЖКИ ОСОБИСТОГО МАЙНА ГРОМАДЯН, ВЧИНЕНІ У ПЕРІОД 1960–2018 РОКІВ

Анотація. Досліджено статистичні дані Міністерства внутрішніх справ України щодо виявлення та розкриття крадіжок особистого майна громадян, які були вчинені в Україні у 1960–2018 роках. Особливу увагу зосереджено на структурі злочинності по регіонах, зокрема на специфіці відмінностей в її рівні та структурі між різними історичними регіонами. Аналіз ґрунтується на офіційній статистиці органів внутрішніх справ України щодо крадіжок особистого майна громадян, які були вчинені в Україні у цей період.

Ключові поняття: рівень та поширеність крадіжок, динаміка крадіжок, кримінологічний портрет особи грабіжника, тенденції крадіжок в Україні.

Kirilenko Fedir,

PhD in Law, Deputy Head of Media Communications
Department of the Minister
of the Department of Organizational and Hardware work
of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine
e-mail: Kirilenko.fedir@mvs.gov.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0060-0003-3646-5371>

THEFTS OF PERSONAL PROPERTY OF CITIZENS COMMITTED IN THE PERIOD OF 1960–2018

Abstract. The issue of combating crime never loses its relevance. In conditions of economic decline and increasing social tension in society, the number of crimes against property that have a mercenary motive increases. The need for the analysis of the statistical indicators of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, which reflects the results of the law enforcement agencies' activities to detect and uncover thefts of personal property of citizens in the period 1960–2018, is due to the need to cover and evaluate the results of law enforcement work during this period for further development of theoretical provisions.

The work is based on official statistics of the Internal Affairs bodies of Ukraine. In the materials, the statistics of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine on the detection and disclosure of thefts of personal property of citizens that were committed in Ukraine in 1960–2018 is researched. A special attention is paid to the structure of crime due to a region, including the specificity of differences in its level and structure between different historical regions. The analysis is based on official statistics of the bodies of Internal Affairs of Ukraine concerning the thefts of personal property of citizens that were committed in Ukraine during this period.

The statistics of criminological thefts of personal property of citizens testify to qualitative changes in the criminal environment. There is a significant rejuvenation of thieves, whose average age is 18–24. Underestimation of the possibilities of thieves leads to defeat. It is necessary to proceed from the fact that they are smart and tricky, and when committing crimes, they use all the available arsenal they have acquired for committing crimes. It can be argued that the number of thefts of personal property of citizens during the independence period of Ukraine in comparison with the Soviet period has increased almost five times. This was influenced by both political and economic transformations in the country.

Key concepts: level and prevalence of thefts, dynamics of thefts, criminological portrait of the thief, tendencies of thefts in Ukraine.

Вступ

Питання боротьби зі злочинністю ніколи не втрачало своєї актуальності. В умовах економічного спаду та посилення соціальної напруги в суспільстві зростає кількість злочинів проти власності, які мають корисливий мотив. Необхідність здійснення аналізу статистичних показників Міністерства внутрішніх справ України, які відображають результати діяльності органів правопорядку із виявлення та розкриття крадіжок особистого майна громадян у період 1960–2018 років, зумовлена потребою висвітлення та оцінювання результатів роботи правоохоронних органів у цей період для подальшої розробки теоретичних положень. Робота ґрунтується на офіційній статистиці органів внутрішніх справ України.

Аналіз та узагальнення практики розслідування кримінальних справ, наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених, результатів проведення емпіричного дослідження дає змогу визначити систему факторів, що впливають на своєчасне розкриття злочинів минулих років, за їх значущістю. Особливу вагомість у цій сфері мають праці українських вчених Л. Я. Драпкіна, Б. А. Комлева, Ю. В. Кореневського, В. П. Лаврова, О. В. Лускатова та ін.

Метою дослідження є аналіз статистичних показників Міністерства внутрішніх справ України, що відображають результати діяльності органів правопорядку у період 1960–2018 років із виявлення та розкриття крадіжок особистого майна громадян.

1. Нормативно-правова регламентація крадіжки як виду злочину

Основний Закон України проголошує непорушність права приватної власності та недоторканність житла від протиправних посягань. Ці положення мають принципове значення, бо безпека й недоторканність визнаються надзвичайними соціальними цінностями в розвинутому та демократичному суспільстві. З-поміж найпоширеніших і кримінально переслідуваних посягань на приватну власність вирізняються саме крадіжки [1, с. 185–209].

Крадіжка є найбільш поширеним та небезпечним злочином, що посягає на державне, колективне чи особисте майно громадян. Відповідно до статті 185 Кримінального кодексу України, крадіжка – це таємне викрадення чужого майна. Ступінь суспільної небезпеки цього злочину значно підвищується, коли він вчиняється як злочинний промисел злодіями-рецидивістами чи особами, які ухиляються від суспільно корисної праці, або неповнолітніми, які об'єдналися в організовані злочинні групи з метою систематичного вчинення крадіжок.

Поняттям «крадіжка» охоплюється значне коло злочинів, що різняться предметом посягання, способом вчинення і приховування, місцем реалізації злочинного задуму.

Розрізняють такі види крадіжок:

– залежно від власника і характеру предмета посягання: крадіжки державного, колективного або особистого майна (матеріальних цінностей, вантажів, особистих речей, транспортних засобів тощо);

– залежно від способу вчинення і приховування злочину: крадіжки, поєднані з проникненням у житло чи сховище (зі зломом замків і запиральних пристроїв чи без такого); без проникнення (коли потерпілий пускає злодія до свого помешкання, зокрема через зловживання довірою); крадіжки-«підсадки» (коли пасажир довіряє своє майно малознайомій особі та ненадовго відлучається); кишенькові крадіжки та ін.;

– залежно від місця реалізації злочинного задуму: крадіжки з приміщень – крамниць, кіосків, складів, готелів, санаторіїв, гардеробів, гуртожитків, квартир, будинків, дач тощо; крадіжки матеріальних цінностей із цехів промислових підприємств, підприємств АПК, комунального господарства та будівельних майданчиків, а також вантажів на залізничному, річковому, морському і повітряному транспорті тощо; крадіжки особистих речей громадян на вокзалах, із купе поїздів та ін.; кишенькові крадіжки на базарах, у громадському транспорті; крадіжки з автоматичних камер зберігання, із транспортних засобів і т. ін. [2].

Предметом крадіжки може бути будь-яке майно, яке має певну вартість та є чужим для зловмисника (гроші, дорогоцінні метали, речі, цінні папери, право на майно та дії майнового характеру тощо).

Кримінальна відповідальність за крадіжку може наступати для осіб, які досягли 14 років на момент вчинення злочину.

Так, за ст. 185 КК України кримінальна відповідальність настає при скоєнні крадіжки майна у випадках, якщо крадіжка майна є не дрібною. Відповідно до ст. 51 Кодексу України про адміністративні правопорушення, крадіжка чужого майна вважається дрібною, якщо вартість такого майна на момент вчинення правопорушення не перевищує 0,2 неоподаткованого мінімуму доходів громадян.

1. Крадіжка карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподаткованих мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від вісімдесяти до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до

шести місяців, або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Крадіжка, вчинена повторно або за попередньою змовою групою осіб, – карається арештом на строк від трьох до шести місяців або обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

3. Крадіжка, поєднана з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище або що завдала значної шкоди потерпілому, – карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років.

4. Крадіжка, вчинена у великих розмірах, – карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

5. Крадіжка, вчинена в особливо великих розмірах або організованою групою, – карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з конфіскацією майна [3].

2. Аналіз видів крадіжок

Проаналізуємо крадіжки особистого майна громадян у період 1960–2018 років. У першій половині 60-х років ХХ ст. кількість таких крадіжок зменшувалася від 18096 у 1960 році до 11830 у 1965-ому. У другій половині 60-х років знову починає збільшуватися (від 12593 до 15786 відповідно). Питома вага таких крадіжок протягом 60-х років в середньому становила 11,1 відсотка (найвище значення зареєстровано у 1960 році – 13,9%, найменше у 1962-ому – 8,8%), стосовно злочинів за напрямами діяльності карного розшуку – у середньому 18,8 відсотка (найвищий показник зареєстровано у 1960 році – 22%, найнижчий у 1966-ому – 16,8%). Кількість нерозкритих крадіжок особистого майна у цей період коливається від зменшення (з 507 до 147) у першій половині періоду до збільшення (з 147 до 493) у його другій половині.

Серед усіх видів крадіжок найпоширенішими були **крадіжки з приміщень**. У 60-х роках зареєстровано 47316 квартирних крадіжок. Майже втричі менше в цей час скоєно: 13033 крадіжки особистого майна громадян із гуртожитків, готелів, будинків відпочинку, санаторіїв, пансіонатів, 11062 кишенькові крадіжки, 9559 крадіжок велосипедів із вулиць, 9189 крадіжок речей у пасажирів. У статистичній звітності МВС інформація про крадіжки автотранспорту обліковувалася з 1967 року. За останні 4 роки періоду вона становила 3125.

Із числа розкритих **крадіжок особистого майна** найбільше їх було скоєно особами, які раніше вже вчиняли злочини (25499). Неповнолітніми або за їх участю учинено 22530 крадіжок, особами у стані сп'яніння – 17661, групою осіб – 8558.

Найбільшу кількість крадіжок особистого майна громадян зареєстровано у Дніпропетровській (15170), Донецькій (14535), Ворошиловградській (11638), Одеській (11258) та Кримській (10126) областях.

Зростання кількості крадіжок особистого майна громадян продовжується й у сімдесятих роках. У цей період їх кількість зростає майже вдвічі (з 15034 до 32863 відповідно). Збільшується і питома вага крадіжок: із 11,3% до 16,7%, а щодо злочинів за напрямами діяльності карного розшуку з – 18,8% до 26,5%.

Поряд зі збільшенням крадіжок особистого майна громадян у ці роки спостерігається збільшення кількості нерозкритих злочинів. Якщо на початку періоду їх кількість становила 368, то же в кінці періоду фіксується близько 5199.

Серед зареєстрованих крадіжок особистого майна громадян більшість становлять квартирні крадіжки (83525), другу групу складають крадіжки автотранспорту (21357), далі – крадіжки із гуртожитків, готелів, будинків відпочинку, санаторіїв, пансіонатів (15874). Кількість кишенькових крадіжок у цей час становить 9981, у пасажирів викрадено 8129 речей та 3169 велосипедів з вулиць.

Із числа розкритих більшість крадіжок особистого майна скоєно особами у стані сп'яніння (48810), особами, які раніше вчиняли злочини (44648), неповнолітніми або за їх співучасті (34734) та групою осіб (30865).

Максимальну кількість крадіжок особистого майна зареєстровано у Донецькій (27598), Дніпропетровській (20912), Одеській (16341), Кримській (14528), Ворошиловградській (12939), Запорізькій (11282), Харківській (11145) областях та в місті Києві (11678).

Тенденція до збільшення крадіжок особистого майна громадян зберігається й надалі. У вісімдесятих роках ХХ ст. їхня кількість збільшується із 34569 до 129900. Питома вага крадіжок особистого майна громадян збільшується із 16,5% до 35,1%, а до злочинів за напрямками діяльності карного розшуку – з 26,6% до 45,4% відповідно.

Кількість нерозкритих злочинів за цей період збільшується із 4541 до 57363.

У цей час найбільше вчинено крадіжок: із квартир (205798), угонів автотранспорту (81630), крадіжок із гуртожитків, готелів, будинків відпочинку тощо (32628), кишенькових крадіжок (18596), велосипедів з вулиць (18017). І найменше зареєстровано крадіжок речей у пасажирів (12345).

Із числа розкритих крадіжок максимальну кількість злочинів у 80-х роках скоєно особами, які раніше вчиняли злочини (90833),

дещо менше крадіжок скоєно неповнолітніми або за їх співучасті (78145) та групою осіб (77818). Найменше злочинів у цей період скоєно особами у стані сп'яніння (57408).

Переважну більшість крадіжок особистого майна громадян було вчинено у Дніпропетровській (77199), Донецькій (72800), Одеській (48413), Кримській (45470), Харківській (36314), Ворошиловградській (34919), Запорізькій (33325) областях та місті Києві (37939).

Починаючи з першої половини 1990-х років зростає кількість крадіжок особистого майна громадян. Ця категорія злочину сягає свого піку у 1995 році і становить 208544. У другій половині 90-х років спостерігається поступове зменшення кількості зареєстрованих крадіжок: із 198447 у 1996 році до 177000 у 2000-ому відповідно. Питома вага крадіжок особистого майна громадян щодо всіх зареєстрованих злочинів протягом 90-х років поступово знижується з 38,2% на початку періоду до 32% в його кінці. За напрямком діяльності карного розшуку зменшується із 46,9% до 39,4%.

Відповідно до збільшення кількості зареєстрованих крадіжок у першій половині 90-х років збільшувався і залишок нерозкритих крадіжок з 92033 до 127663. У другій половині 90-х років залишок нерозкритих крадіжок поступово зменшується з 112857 до 60779.

Із числа зареєстрованих крадіжок, як і в попередні роки, більшість крадіжок було вчинено із квартир (663680). Кількість крадіжок автотранспорту порівняно з попереднім періодом зростає майже удвічі (189787), крадіжок велосипедів із вулиць – учетверо (72406). Приблизно на рівні попередніх років реєструється кількість крадіжок із гуртожитків, готелів, будинків відпочинку тощо (35062). Дещо зменшується кількість зареєстрованих крадіжок речей у пасажирів (11644) та кишенькових крадіжок (22065).

Найбільша кількість крадіжок особистого майна громадян зареєстрована у Дніпропетровській (236230), Донецькій (160844), Луганській (149552), Харківській (120944), Запорізькій (116603), Одеській (103053) областях, АР Крим (105074) та місті Києві (110354).

На початку 2000-х років зменшується до 153085 кількість зареєстрованих крадіжок особистого майна громадян. У 2003 році відбувається їх різке зростання, і цей показник сягнув поділки 210960. У наступні п'ять років він поступово знижувався (з 188997 до 94793), а починаючи з 2009 року, тенденція до зростання крадіжок знову відновлюється (з 152860 до 215443 у 2010 році). Відповідно змінювався і залишок нерозкритих злочинів. На початку 2000-х їх кількість зменшилася до 33037, у

2003–2004 роках збільшилася із 89575 до 93503. Із 2005 по 2008 рік кількість нерозкритих злочинів поступово зменшується із 82433 до 53602. Однак у 2009-ому знову відбувається їх збільшення (до 94552, а у 2010 – до 135299).

Найчисельнішу категорію крадіжок особистого майна громадян у цей період складають крадіжки із квартир (438567), значно менше зареєстровано крадіжок із гуртожитків, готелів, будинків відпочинку, санаторіїв, пансіонатів (10535), речей у пасажирів (4372). *Інформація про крадіжки автотранспорту, велосипедів з вулиць та кишенькові крадіжки у статистичній звітності МВС за цей період відсутня.*

В той час найбільшу кількість крадіжок із числа розкритих учинено особами, які раніше скоювали злочини (262623), групою осіб (160086), неповнолітніми або за їх співучасті (114633), а також особами у стані сп'яніння (103668).

Максимальну кількість крадіжок особистого майна громадян у цей період скоєно у Донецькій (190209), Дніпропетровській (176838), Луганській (106039), Запорізькій (104993), Харківській (100064) областях та місті Києві (107488).

Якщо у 2011 році кількість зареєстрованих крадіжок особистого майна зростає до 230074, то в наступні три роки простежується зниження до 199805 таких крадіжок у 2014 році. Збільшується у 2011 році до 149394 залишок нерозкритих злочинів, а вже до 2014 року їх кількість поступово зменшується до 143642.

Серед крадіжок особистого майна громадян найпоширенішими залишаються крадіжки із квартир (82815), натомість дещо менше зареєстровано кишенькових крадіжок (29667) та крадіжок речей у пасажирів (5591).

У цей період переважну більшість крадіжок скоюють особи, які раніше вчиняли злочини (160496), особи у стані сп'яніння (48923), групи осіб (37012), неповнолітні або за їх співучасті (27090).

Різке збільшення кількості крадіжок особистого майна громадян із 241734 до 282947 спостерігається у 2015–2016 роках, хоча у наступні два роки (2017–2018) спостерігається їх зменшення з 231931 до 208182 відповідно.

Залишок нерозкритих крадіжок у цей період зменшується. Найбільше їх зареєстровано у 2016 році – 227687, найменше у 2018 – 141721. Найбільше крадіжок вчинено із квартир громадян (93982), кишенькових крадіжок (31199), речей у пасажирів (10146).

Із числа зареєстрованих крадіжок особистого майна громадян більшість вчинено особами, які раніше вже вчиняли злочини

(121669), групою осіб (19210), особами у стані сп'яніння (18282), неповнолітніми або за їх співучасті (27090).

3. Аналіз суб'єктів учинення крадіжок

За роки Радянської влади (1960–1990) в Україні виявлено 487601 особу, що вчинила крадіжку особистого майна громадян. Із них притягнуто до кримінальної відповідальності 410553. Питома вага всіх осіб, які скоїли крадіжку особистого майна у ці роки, до всіх осіб, що скоїли злочини, становить 11,7 відсотка. За часи незалежності в Україні виявлено 1294228 осіб, які вчинили крадіжки особистого майна громадян. Це майже втричі більше, ніж за роки Радянської влади. Питома вага всіх осіб, які скоїли крадіжку особистого майна в ці роки, складає 21,6%. *Інформація за 2013–2018 роки не врахована, оскільки відсутня у статистичній звітності МВС.*

За своїми соціально-демографічними ознаками за роки Радянської влади із числа притягнутих до кримінальної відповідальності за вчинення крадіжок особистого майна 30% (146045) засуджених становлять особи у віці від 18 до 24 років. Їх загальна частка у дев'яності роки минулого століття сягнула 30% (182084).

Другу групу формують особи у віці від 14 до 17 років. Їх частка у радянський період складає 25% (121521), а в 90-ті роки – 20% (123205). Третя група – це особи, які скоїли крадіжку особистого майна у віці від 30 до 49 років. Їх частка у радянський період становить 23% (113386), натомість у 90-ті роки – 34% (212478). Частка осіб, які вчинили грабежі у віці 25–29 років, складає 17% (81283) у радянський період та 16% (98202) у 90-ті роки. Близько одного відсотка утворюють особи, які вчинили крадіжку особистого майна у віці старше п'ятдесяти років.

За часів Радянського Союзу найбільшу кількість крадіжок особистого майна громадян було вчинено учнями професійно-технічних училищ (31244), дещо менше – учнями середніх навчальних закладів (29097) та учнями закладів вищої освіти (7903). Упродовж дев'яностих років переважну більшість крадіжок особистого майна скоєно учнями середніх навчальних закладів (32073), учнями професійно-технічних училищ (19207) та студентами ЗВО (1645).

У першій половині шістдесятих років простежується тенденція до зниження загальної кількості робітників, які вчинили крадіжки особистого майна громадян, із 4382 до 3093 у 1965 році відповідно. В другій половині 60-х років дещо зростає їх кількість (від 5204 до 6332 у 1970 році відповідно).

Статистика свідчить, що на початку 70-х років кількість робітників, які вчинили крадіжку особистого майна громадян, зменшується з 5507 до 5295, однак у 1974 році спостерігається тенденція до їх збільшення і вже в другій половині 70-х років зростає із 5818 до 8058.

Така тенденція зберігається до середини вісімдесятих років, коли кількість робітників, які вчинили крадіжки особистого майна, збільшилася із 8783 до 11195.

На початку 90-х років відновлюється тенденція до збільшення кількості робітників, які вчинили крадіжки особистого майна громадян (10332 у 1991 році, 11139 у 1993 році). З 1994 року поступово зменшується до 10302 кількість таких робітників і на 2000 рік дорівнює 4611. *Інформації про цю категорію осіб у статистичній звітності МВС за 2001–2018 роки немає.*

На другому місці за ознакою соціального становища і роду занять є працездатні особи, які на час вчинення крадіжки не працювали і не навчалися.

У першій половині 60-х років кількість таких осіб поступово зменшується від 4364 у 1961 році до 2783 у 1966 році. В другій половині шістдесятих їх кількість починає зростати (від 3366 до 4968).

Тенденція до збільшення кількості працездатних осіб, які не працювали і не навчалися на час вчинення крадіжки, зберігається і в сімдесятих роках. На початку періоду їх кількість становить 4490, а в кінці цього періоду збільшується до 7372.

У 1981 році кількість таких осіб зростає до 8411, а вже у 1982 різко зменшується до 5353 і знову збільшується у 1983 році до 9639. Зі середини 80-х років спостерігається зниження кількості працездатних осіб, які не працювали і не навчалися на час вчинення крадіжки (з 9195 у 1984 році до 6654 у 1987 році відповідно). У кінці 80-х років знову відновлюється тенденція до збільшення кількості таких осіб з 7635 до 9705.

У 90-х роках спостерігається різке збільшення кількості працездатних осіб, які на час скоєння крадіжки не працювали і не навчалися. Їх кількість за період зростає майже вчетверо (з 13212 у 1991 році до 56405 у 2000 році). *Інформація про цю категорію осіб у статистичній звітності МВС за 2001–2018 роки відсутня.*

Наступну категорію осіб за ознакою соціального становища і роду занять становлять колгоспники. Кількість колгоспників, які вчинили крадіжку, у першій половині 60-х років поступово знижується з 831 до 361 у 1965 році. В другій половині 60-х років їх кількість дещо зростає і в кінці періоду сягає 843.

Протягом 70-х років ХХ ст. спостерігається збільшення кількості цієї категорії злочинців від 824 на початку періоду до 1385 в його кінці. Така тенденція продовжується й надалі у вісімдесятих роках, коли за період кількості колгоспників, які вчинили крадіжки особистого майна громадян, зросла з 1528 до 2572.

Статистика свідчить, що у першій половині 90-х років збільшилася кількість таких осіб із 2836 у 1991 році до 4111 у 1995 році. В другій половині дев'яностих років вона поступово зменшується із 3123 до 1337 у 2000 році відповідно. *Інформація про цю категорію осіб у статистичній звітності МВС відсутня.*

І найменшу категорію осіб за ознакою соціального становища і роду занять, які вчинили крадіжки особистого майна громадян, утворюють службовці.

Їх кількість за період 60-х років збільшилася від 131 до 262, однак у 1965 році спостерігається їх зниження до 95.

Тенденція до збільшення кількості службовців, які вчинили крадіжки особистого майна громадян, зберігається у 80-х роках. Їх кількість збільшується від 233 у 1981 році до 421 у 1987-ому. Тільки в останні три роки періоду простежується поступове зниження з 326 до 303. У 90-х роках кількість службовців, які вчинили крадіжку особистого майна громадян, збільшується, сягнувши свого піку в 1996 році (1399). В останні чотири роки періоду ця цифра поступово зменшується від 903 до 681 у 2000 році. *Інформації про цю категорію осіб у статистичній звітності МВС за 2001–2018 роки немає.*

За інтенсивністю й характером злочинної діяльності доцільно виділити осіб, які раніше вчиняли злочини.

У першій половині 60-х років ХХ ст. спостерігається зменшення кількості раніше судимих осіб, що вчинили крадіжку особистого майна громадян, із 3525 до 3112, проте з 1966 року відбувається зростання їх кількості з 3532 до 4748 у 1970 році. Тенденція до збільшення продовжується й у 70-х та 80-х роках. Кількість раніше судимих осіб, що вчинили крадіжку, збільшилася із 8060 до 9352, а в другій половині 80-х років дещо зменшилася (з 8265 до 8201).

Починаючи з дев'яностих років кількість раніше судимих осіб, що вчинили крадіжку особистого майна громадян, зростає майже вдвічі. На початку періоду вона становила 9533, а в кінці – 16876. *З 2001 року інформація про цю категорію осіб у статистичній звітності МВС відсутня.*

За даними про стан особи слід виокремити осіб у стані сп'яніння. У статистичній

звітності МВС ця категорія осіб обліковується із 1966 року. За період 1966–1970 років кількість осіб, які скоїли крадіжку особистого майна громадян, зросла з 3758 до 5398. Тенденція до збільшення їх кількості спостерігається також і протягом 70-х років (від 6318 до 7401).

Статистика свідчить, що на початку вісімдесятих років кількість осіб, які скоїли крадіжку у стані сп'яніння, збільшується (з 7825 до 8387 відповідно). В наступні три роки (1985–1987) простежується зменшення їх кількості з 7330 до 5064. Проте наприкінці періоду і аж до середини дев'яностих років знову спостерігається зростання (з 5246 до 7539). У цей час збільшується у понад два рази (з 8964 до 18349) кількість осіб, які скоїли крадіжку особистого майна у стані сп'яніння. У другій половині дев'яностих років їх кількість поступово зменшується з 16446 до 11511. *Інформація про цю категорію осіб з 2001 року у статистичній звітності МВС відсутня.*

Висновки

Загалом кількість крадіжок особистого майна громадян у період незалежності України порівняно з радянським періодом зросла майже вп'ятеро. На це вплинули як політичні, так і економічні перетворення в країні. Лише в 90-х роках зареєстровано 1848475 таких крадіжок, майже стільки ж – у період 2010–2018 років. Дещо меншу кількість крадіжок особистого майна громадян було зареєстровано у 2000–2010 роки. Ситуація зі зникненням рівня крадіжок у цей період є штучною і пояснюється поправками до законодавства, які змінили методику обчислення шкоди в майнових злочинах (насамперед проти власності), значна частина яких завдяки цьому перейшла до категорії адміністративних правопорушень. Така ситуація викликала гостру критику громадськості і науковців. Нарешті у червні 2009 року законодавство, зокрема КпАП, було знову змінено: мінімальний розмір шкоди, з якої настає кримінальна відповідальність, був зменшений до 0,2 НМД [4], завдяки чому кількість зареєстрованих злочинів проти власності суттєво зросла.

Статистичні дані криміналістичних крадіжок особистого майна громадян засвідчують якісні зміни злочинного середовища. Простежується значне «омолодження» злочинців, середній вік яких становить 18–24 роки. Недооцінювання можливостей крадів призводить до поразки. Необхідно керуватися тим, що вони розумні і хитрі, а під час учинення злочинів вправно застосовують весь наявний у них арсенал, якого вони набули з метою вчинення злочинів.

Список використаних джерел

1. Коваль Ю. Є. Методика розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2016. 322 с.
2. Криміналістична класифікація і характеристика крадіжок. URL: <http://studies.in.ua/kryminalistyka-shaprgalky/3688-kriminalstichna-klasifkacya-harakteristika-kradzhok.html>
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
4. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за викрадення чужого майна: Закон України від 04.06.2009. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1449-17>
5. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
7. Статистичні таблиці, що характеризують злочинність в Україні в період 1960–2000 років: довідник / упоряд. Кіріленко Ф. О. К.: ПАЛИВОДА А. В., 2019. 242 с.

References

1. Koval, Yu. E. (2016). *Metodyka rozsliduvanya kradizhok osobystoho maina pasazhyriv, vchynenyh na zaliznychnjmu transporti Ukrainy* [Method of investigation of thefts of personal property of passengers, committed on the railway transport of Ukraine]. Lviv [in Ukr.].
2. Kryminalistychna klasyfikatsiya i kharakterystyka kradizhok [Forensic classification and description of thefts]. Retrieved from <http://studies.in.ua/kryminalistyka-shaprgalky/3688-kriminalstichna-klasifkacya-harakteristika-kradzhok.html> [in Ukr.].
3. Kryminalnyi kodex Ukrainy [The Criminal Code of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> [in Ukr.].
4. Pro vnesenya zmin do Kodexu Ukrainy pro administratyvni pravoporushenya ta Kryminalnoho kodexu Ukrainy shchodo posylenya vidpovidalnosti za vykradnya chuzhoho maina: Zakon Ukrainy [On Amendments to the Code of Administrative Offenses and the Criminal Code of Ukraine on Strengthening Responsibility for the Abduction of Alien Property: Law of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1449-17> [in Ukr.].
5. Konstytutsiya Ukrainy [The Constitution of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukr.].
6. Kryminalnyi protsesualnyi kodex Ukrainy [The Criminal Procedure Code of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> [in Ukr.].
7. Kirilenko, F. O. (2019) *Statystychni tablytsi, shcho kharakteryzuyut zlochynist v Ukraini v period 1960–2000 rokiv* [Statistical tables characterizing crime in Ukraine in the period 1960–2000]. Kyiv [in Ukr.].

*Стаття: надійшла до редакції 16.07.2019
прийнята до друку 20.08.2019*

*The article: is received 16.07.2019
is accepted 20.08.2019*